

Nota zienwijze en ambtshalve wijzigingen ontwerpbestemmingsplan en milieueffectrapport "Oudega – Nije Aldegeaster Sâning"

Herziene versie

1. INLEIDING

Het ontwerpbestemmingsplan en milieueffectrapport "Oudega – Nije Aldegeaster Sâning" hebben met ingang van 21 april 2023 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen. Er is één zienswijze ingediend.

In deze periode zijn er nog enkele tekstuele omissies in de toelichting van het bestemmingsplan aangetroffen die aanpassing behoeven. Deze ambtshalve wijzigingen zijn verwerkt in de toelichting bij het vast te stellen bestemmingsplan.

2. OPBOUW NOTA ZIENSWIJZE EN AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

De gronden uit de zienswijze zijn hieronder bij 3 samengevat weergegeven en hebben we voorzien van een reactie. De ambtshalve wijzigingen zijn hieronder bij 4 weergegeven en toegelicht.

3. ZIENSWIJZE EN ONZE REACTIE

In zijn zienswijze gaat indiener in op twee aspecten die nadere aandacht vragen:

- a. de verbindingswaarde van de natuurstrook aan de zuidzijde van het plangebied
- b. in relatie tot het voorgaande een voorstel voor aanpassing van het bestemmingsplan
- c. de geplande parkeervoorziening naast het pad ten westen van het nieuwe meer.

Hieronder is nader op deze aspecten ingegaan.

3.1 Verbindingswaarde van de natuurstrook

3.1.1 Inhoud zienswijze

De indiener van de zienswijze stelt dat het weggraven van de strook 'NNN-overige natuur' met de realisatie van het nieuwe meer zou leiden tot het verwijderen van een deel van een verbindingszone tussen verschillende natuurgebieden. De zone is, zo stelt indiener, beschermd via de provinciale Verordening Romte 2014 (kortweg de Verordening). Het verwijderen zou in strijd met de verordening zijn. Indiener stelt in dat verband het volgende: *'Zoals beschreven in het Streekplan en in de Verordening zijn aantasting en vernietiging van de "wezenlijke" waarden van de EHS/NNN-structuren niet toegestaan. En deze waarden zijn niet de in de bijlagen beschreven natuurwaarden maar wel de verbindingswaarde. Deze verbinding heeft feitelijk nodig een bepaalde minimumbreedte (> 10 meter) en genoeg dekking, voedsel en veiligheid voor de migrerende flora en fauna en vooral afwezigheid van menselijke activiteit. Het definitief onderbreken van deze verbindingszone is slechts in zeer speciale gevallen (nationaal belang/ veiligheidsbelang) toegestaan. In dat geval zal bijvoorbeeld door omlus-sing de continuïteit van de verbinding hersteld moeten worden.'*

3.1.2 Onze reactie

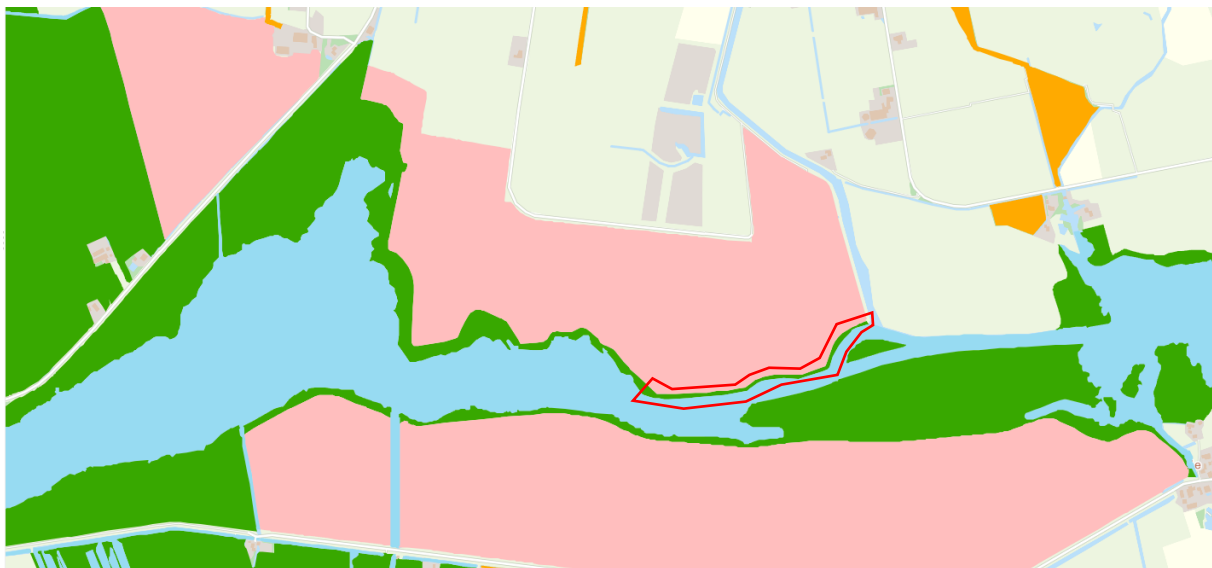
Als reactie op dit aspect in de zienswijze stellen wij het volgende aangaande het verlies van een deel van het areaal 'NNN-overige natuur'. Voordat we onze reactie geven, geven we eerst een overzicht van het provinciaal natuurbeleid, zoals dat voor de boezemkade en omgeving geldt en we laten nog kort even zien hoe het bestemmingsplan voor dit gebied is opgesteld. Aansluitend volgt de toetsing

van het plan aan de geldende regelgeving en onze conclusie die we aan het bestemmingsplan verbinden.

Geldend provinciaal natuurbeleid

Aan de zuidzijde van het plangebied is de boezemkade van Wetterskip Fryslân aangewezen als 'NNN-overige natuur', zoals ook blijkt uit het natuuronderzoek 'Uitgebreide Natuurtoets Oudega - waterontwikkeling De Gealanden' (dat als bijlage 7 bij de toelichting bij het bestemmingsplan is gevoegd en dat tevens als basis is gebruikt voor het natuuronderzoek in het kader van het MER-rapport). Deze NNN-strook flankeert het water van de Wide Ie, de Wide en de Nije Mûntsegrope en het verderop naar het oosten liggende Smeliester Sân. Het nasatgelegen boezemwater is aangewezen als 'NNN-water' en heeft daarmee dezelfde status als de hiervoor genoemde boezemkade. Ten zuiden van het boezemwater ligt eveneens een strook die is aangewezen als 'NNN-overige natuur'. De als NNN-gebied aangewezen rietzomen, moerasgebieden en ander boezemland (gebied dat aan de waterzijde van de boezemkaden ligt) vormen tezamen een brede natuurstrook die van groot belang is voor de aan het water en (riet)oeverstroken gerelateerde soorten.

Hieronder zijn het water (licht blauw) en de flankerende oeverstroken (appelgroen) - beide met de NNN-status - weergegeven. De oeverstrook die in het kader van de uitvoering van het bestemmingsplan verloren zal gaan, is met een rode lijn omgeven.



Figuur 1 - Status natuur

Voor alle NNN-gebied geldt het volgende provinciaal beleid dat gericht is op de bescherming van de natuurwaarden, zoals vastgelegd in paragraaf 7.1 van de Verordening Romte 2014. De hoofdregel van dat beleid is opgenomen in artikel 7.1.1. Daarin staat het volgende:

'7.1.1

- 1. Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur zoals begrensd op de van deze verordening deel uitmakende kaart 'Natuur' voorziet in een passende bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gronden.*
- 2. Een ruimtelijk plan voor gronden zoals bedoeld in het eerste lid maakt geen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden, of tot significante*

aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

3. *Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij de ecologische hoofdstructuur kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur.'*

Met de realisatie van het nieuwe meer zal de voor 'NNN-overige natuur' aangewezen kade verdwijnen, voor zover deze binnen het plangebied ligt (het rood begrensde gebied in figuur1). Dit is in strijd met het gestelde in artikel 7.1.1.

De Verordening laat in afwijking van de hoofdregel in artikel 7.1.1 wel ontwikkelingen toe die leiden tot een aantasting van de natuurwaarden, mits is voldaan aan voorwaarden. In artikel 7.1.3 van de Verordening is deze mogelijkheid uitgewerkt. Daarin staat het volgende:

'7.1.3

1. *In afwijking van artikel 7.1.1, tweede lid, kan een ruimtelijk plan nieuwe activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, indien:*
 - a. *sprake is van een groot openbaar belang,*
 - b. *er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn,*
 - c. *schade door mitigerende maatregelen zoveel wordt beperkt als fysiekruimtelijk en wat betreft uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs mogelijk is, en*
 - d. *resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.*
2. *In afwijking van artikel 7.1.1, tweede lid kan een ruimtelijk plan onderling samenhangende activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken die mede tot doel hebben de kwaliteit of kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur op gebiedsniveau te verbeteren, indien:*
 - a. *in een provinciale, gemeentelijke of intergemeentelijke gebiedsvisie, de effecten van verschillende maatregelen en ingrepen op de natuurwaarden van het gebied in beeld worden gebracht en afgewogen,*
 - b. *per saldo sprake is van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de oppervlakte van de ecologische hoofdstructuur gelijk blijft of toeneemt,*
 - c. *in de plantoelichting een verantwoording wordt opgenomen over de aard, omvang, locaties en het tijdvak van realisatie van de verbetering van de natuurwaarden en*
 - d. *de wijze waarop tenuitvoerlegging van de daartoe benodigde maatregelen en ingrepen plaatsvindt feitelijk en planologisch gewaarborgd is.*
3. *In afwijking van artikel 7.1.1, derde lid, kan een ruimtelijk plan nieuwe activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur, mits:*
 - a. *er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn,*
 - b. *schade door mitigerende maatregelen zoveel wordt beperkt als fysiekruimtelijk en wat betreft uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs mogelijk is, en*
 - c. *resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.'*

Bestemmingsplan en inrichtingstekening

In onderstaande kaartbeelden (figuren 2 en 3) is weergegeven hoe het gebied wordt bestemd (planverbeelding) en hoe het gebied zal worden ingericht (technische tekening met schetsmatig aangegeven eilanden).



Figuur 2 – Planverbeelding

Toelichting op de planverbeelding:

Het blauwe gebied is bestemd voor 'Water'; het groene gebied is bestemd voor 'Natuur'. De in het water begrensde grote deelgebieden zijn aangeduid als 'aanlegplaats'. Hier kunnen eilanden worden gerealiseerd waar aanlegplaatsen voor passanten kunnen worden gerealiseerd. Zie verder het ontwerpbestemmingsplan zoals gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl voor de gebruiksmogelijkheden van beide bestemmingen.

Toelichting op de technische tekening:

De betekenis van de nummers op de bovenstaande technische tekening is als volgt:

1. Plas-dras-zone bedoeld voor riet en andere waterplanten, voorzien van een formele natuurbe-stemming.
2. Natuurschiereiland (niet toegankelijk voor mensen; beheer door de vogelwacht).
3. Natureiland met golfdempende functie. Er is niet voorzien in een specifieke inrichting; in de loop van de tijd zal de natuur hier z'n gang gaan.

De niet-genummerde eilanden krijgen een natuurvriendelijke oever met kruidenrijk grasland en met steigers bedoeld voor passanten.

Toetsing aan het provinciaal natuurbeleid

In het concrete geval is feitelijk is met het ontwerpbestemmingsplan sprake van een ruimtelijk plan als bedoeld in artikel 7.1.3 lid 1, dat op basis van de provinciale Verordening Romte doorgang kan vinden wanneer aan de daar genoemde criteria kan worden voldaan. De vraag is nu: wordt aan deze criteria voldaan?

Hieronder beoordelen we punt voor punt of aan het in artikel 7.1.3 lid 1 gestelde in de Verordening kan worden voldaan.

- a. *Er moet sprake zijn van een groot openbaar belang.* Provincie Fryslân werkt dit begrip in de Verordening uit en zegt daarover in de toelichting bij de verordening het volgende:
'Bij een groot openbaar belang gaat het om de realisering van een ontwikkeling die maatschappelijk zeer gewenst is en waarvan de positieve effecten het lokale schaalniveau overstijgen. Voorbeelden hiervan zijn de verplaatsing van een agrarisch bedrijf om:
- *de realisering van een deel van de ecologische hoofdstructuur mogelijk te maken;*
 - *de gewenste natuur- en milieukwaliteit te bereiken in een deel van de ecologische hoofdstructuur, respectievelijk Natura 2000-gebied;*
 - *de noodzakelijke waterveiligheid of versterking van een primaire waterkering tot stand te brengen;*
 - *essentiële voorzieningen voor het functioneren van de samenleving te realiseren, zoals energie- en vervoersvoorzieningen;*
 - *een of meer recreatieve voorzieningen met minimaal een regionale functie te realiseren.'*

Verderop in de Verordening is het begrip opnieuw uitgewerkt en stelt de provincie daarover het volgende:

'De interpretatie van het begrip 'groot openbaar belang' is afhankelijk van veranderingen in tijd en politieke en maatschappelijke opvattingen. Het Barro (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening – rijksbeleid) rekent tot groot openbaar belang in ieder geval de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van windturbines of de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van aardgas. In algemene zin dient het te gaan om een algemeen c.q. maatschappelijk belang - zoals werkgelegenheid, huisvesting, water- en kustveiligheid, civiele veiligheid, volksgezondheid, en essentiële voorzieningen voor het functioneren van de samenleving zoals energie- en vervoersvoorzieningen, en bijvoorbeeld niet een golfterrein - dat verder reikt dan de lokale situatie ter plaatse. Gedeputeerde Staten beoordelen met de gemeente of een ontwikkeling van groot openbaar belang is. Voorwaarde is ook dat er voor de betreffende fysieke ontwikkeling geen reële locatie-alternatieven zijn. Alternatieven hangen af van de locatie (op de Waddeneilanden is de beschikbare ruimte anders dan op het vaste land), op de mate van grondgebondenheid van de beoogde ontwikkeling (bijvoorbeeld uitbreiding van een bestaande functie) en op de mate van plaatsgebondenheid (voorbeeld: een maatschappelijke voorziening voor een specifieke kern). Vervolgens dient natuurschade door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk te worden beperkt. Ten slotte dient resterende natuurschade te worden gecompenseerd.'

Wij stellen vast dat bij het uitvoeren van het bestemmingsplan sprake is van een groot openbaar belang. Daarvoor hebben we de volgende argumenten:

- Het plan heeft een ontlastend effect van de natuurwaarden binnen het nabijgelegen Natura 2000-gebied Alde Feanen.
 - Buiten het realiseren van natuurcompensatie geeft het plan aanleiding voor nieuwe natuur gekoppeld aan riet- en ruigtestroken langs en op de oevers van het meer en op enkele uit eilanden die niet toegankelijk zijn voor bezoekers van het gebied (hun doel is primair het beschermen van de nabijgelegen oever tegen afslag en het invulling geven aan een fraai landschappelijk beeld).
 - Het meer levert een belangrijke bijdrage aan het doel van Wetterskip Fryslân om in het oosten van de provincie de Friese boezem te vergroten. De realisatie van het meer leidt tot ca 45 ha extra waterberging. Dat is vooral belangrijk wanneer met storm uit een westelijke richting het water vanuit het westen van Fryslân richting Drachten stroomt en daar vanwege smalle vaarten moeilijk in noordelijke richting kan wegstromen via de Leijen naar het Lauwersmeer. Het meer heeft dan een dempend effect dat helpt om het dan stijgend waterpeil te bufferen. Vooral tijdens langdurige regenrijke perioden kan dit dempend effect helpen om overstroming te voorkomen.
 - De uitvoering van het bestemmingsplan is maatschappelijk zeer gewenst. Dat blijkt mede uit het feit dat gedurende de planvoorbereiding veel positieve inbreng vanuit Oudega is gegeven en dat tijdens de terinzagelegging van het bestemmingsplan één zienswijze is ingediend waarin de indiener niet zozeer pleit tegen de komst van het meer, maar wijst op – naar zijn oordeel – twee tekortkomingen (die in deze notitie worden behandeld). Impliciet kan hieruit worden afgeleid dat in grote mate met de realisatie van het meer wordt ingestemd. Ook tijdens de informatieavonden in de aanloop naar het bestemmingsplan is in hoofdzaak positief gereageerd op de ontwikkeling. Dat blijkt ook uit de inspraakreacties, hoewel in die reacties ook wordt gewezen op het verlies van het gebied voor andere natuurwaarden. Met de uitvoering van het plan wordt een lang door het dorp en de gemeente gekoesterde wens mogelijk gemaakt.
 - Het plan maakt extra recreatief gebruik mogelijk voor recreanten uit de omgeving, maar zeker ook voor toerisme vanuit Nederland en daarbuiten van het gebied ten zuiden van Oudega, bestaande uit extra vaarwater en ligplaatsen voor watersport en oeverrecreatie.
 - Het plan biedt extra mogelijkheden voor onder meer het SKS-skûtsjesilen (economisch van groot belang) en andere zeilwedstrijden.
 - Als gevolg van deze nieuwe ontwikkelingen wordt een belangrijk positief effect verwacht op de horecavoorzieningen en andere bedrijvigheid in en rond Oudega die met het water, de natuur en de recreatie annex is en die gemeente Smallingerland van groot belang acht voor de ontwikkeling van dit deel van de gemeente. Dit past binnen het in de Omgevingsvisie opgenomen beleidsdoel van de gemeente Smallingerland, namelijk het stimuleren van het recreatieve gebruik van het meest oostelijke deel van het Friese Merengebied met het oog op het economisch belang van Smallingerland.
- b. *Er zijn geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling.* We stellen vast dat er geen reëel alternatief is voor het nieuwe meer dat in verbinding staat met Oudega.
- De bestaande vaart naar het dorp (Alddijp) zorgt voor de verbinding tussen het dorp en de Nije Mûntsegroppe en daarmee het Friese Merengebied. Met het oog op het voorkomen van hoge kosten ligt het voor de hand om deze vaart als recreatieve vaarverbinding te blijven gebruiken en om de oever van deze vaarverbinding deels als nieuwe oever voor het meer te gebruiken.
 - Een alternatief zou zijn om het meer geheel of gedeeltelijk aan de oostzijde van het Alddijp te realiseren, maar deze grond was niet beschikbaar. Hier is een agrarisch bedrijf actief met meerdere opvolgers dat de grond voor zijn bedrijfsactiviteiten niet kan missen. Het Alddijp vormt voor dit bedrijf een zo grote barrière vanwege het ontbreken van een brug, dat het

ruilen van grond ter plaatse van het plangebied en grond ten oosten van het Alldjip geen oplossing biedt. Het realiseren van een brug is vanwege de hoge kosten en vanwege het dan verloren gaan van de open vaarverbinding tussen de Wide le en Oudega geen goede mogelijkheid.

- Ook een andere vorm van het meer (smal aan de zuidzijde en breed aan de noordzijde) is geen reëel alternatief omdat andere grond dan nu in het plangebied is opgenomen, eveneens niet beschikbaar is.
- Ten slotte zou het realiseren van het meer, maar het tegelijk zoveel mogelijk handhaven van de kade belangrijke beperkingen voor de gebruiksmogelijkheden. Zo zouden de zeer gewenste aanvullende mogelijkheden voor bijvoorbeeld het Skûtsjesilen dan niet goed gerealiseerd kunnen worden.

c. *Schade wordt door mitigerende maatregelen zoveel beperkt als fysiekruimtelijk en wat betreft uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs mogelijk is.*

Wij vinden dat de schade aan de natuur in grote mate wordt verzacht, doordat het meer nieuwe natuur mogelijk maakt vooral langs de nieuwe oevers en op en nabij de te realiseren eilanden. Daar worden ondiepten gerealiseerd die een basis bieden voor plantengroei en daarmee voor schuilplaatsen en paaiplekken voor vis. De oevers worden zoveel mogelijk ingericht mede ten behoeve van de natuur. Uitsluitend langs oevers waar aanlegplaatsen worden gerealiseerd, wordt de oever vooral ten behoeve van die ligplaatsen ingericht. Daar is het natuurbelang ondergeschikt aan het recreatief belang.

d. *Resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.*

Wij stellen vast dat in het bestemmingsplan is voorzien in de compensatie van het verlies van de bestaande natuurstrook (die ook als zodanig wordt bestemd).

- Deze compensatie is qua areaal ruim twee maal groter dan de oppervlakte NNN-overige natuur, die als gevolg van het weggraven van de boezemkade verloren gaat. Op grond van het geldend beleid was een 1-op-1-compensatie voldoende geweest.
- De strook nieuwe natuur bestaat uit een plas-dras-zone die rietgroei mogelijk maakt, die zo ondiep is dat de strook niet met boten kan worden doorvaren (op de planverbeelding bestemd voor natuur; op de technische tekening met '1' genummerd)¹. De invulling van deze strook sluit daarmee zoveel mogelijk aan bij de bestaande rol die de huidige kade voor de natuur speelt.
- De huidige boezemkade aan de zuidzijde van het plangebied flankiert het water van de Wide en de Nije Mûntsegrappe aan de noordzijde en draagt bij aan de ecologische water- en oeververbinding die door dit water wordt gevormd. De compensatie van de natuurfunctie van de kade in de vorm van een plas-dras-zone vormt weliswaar een basis voor nieuwe natuur, maar levert als zelfstandige locatie een beperkte bijdrage aan de doorgaande rietoever aan de noordzijde van het boezemwater. Dat wordt in hoge mate goedge maakt door de aanleg van verschillende eilanden rond het meer. Deze eilanden zijn primair noodzakelijk om de

¹ Twee opmerkingen bij de nieuwe natuurstrook:

1. Uiteraard zal de nieuwe rietzone niet onmiddellijk de kwaliteit hebben die de huidige boezemkade met rietzomen heeft, want daarvoor zal eerst riet en eventuele andere vegetatie moeten groeien en volwassen worden. Een complete ontwikkeling zal ten minste enige jaren tijd vergen. Door bij de aanleg gebruik te maken van rietplaggen afkomstig uit of nabij het plangebied, zal de groei van riet sterk worden gestimuleerd.
2. Doordat de voor natuur bestemde plas-dras-zone langs de westzijde van het nieuwe meer wordt gelokaliseerd, zal de invloed van de overheersende westenwind en de daarmee samenhangende golfslag op de groei van het riet zoveel mogelijk worden beperkt. Door het realiseren van deze strook is er geen sprake van een netto verlies van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van areaal en kwaliteit van het NNN-gebied.

bestaande oevers van het Alddijp tegen afslag te beschermen, maar functioneren tevens als stepping stones voor de natuur².

Aanvullend ecologisch onderzoek

Om er zeker van te zijn dat de toetsing aan de regels van provincie Fryslân correct is uitgevoerd, heeft Gemeente Smallingerland BügelHajema Adviseurs (BHA) opdracht verleend om de ecologische situatie van en rond de strook 'NNN-overige natuur' vóór en na de aanleg van het meer te vergelijken. Dit heeft geresulteerd in een notitie 'NNN zuidzijde Nije Aldegeaster Sâning, Ecologische beoordeling' d.d. 9 oktober 2023 die als bijlage bij deze zienswijzenota is gevoegd. Het bovenstaande betoog is – voor zover het de ecologische aspecten betreft - aan deze notitie ontleend.

Onze conclusie

Wij zijn van mening dat het beleid correct is vertaald in het bestemmingsplan. Wij baseren onze conclusie mee op basis van het onderzoek van BHA, nu uit deze notitie blijkt dat er als gevolg van de uitvoering van het plan zelfs een kwaliteitsverbetering van de situatie optreedt.

3.2 Aanpassing van het plan

3.2.1 Inhoud zienswijze

De indiener van de zienswijze stelt de volgende aanpassing van het plan voor:

'Al het gebied ten zuiden van de weg De Geasten wordt bestemd als natuur. Dit houdt in dat de nieuwe zuidwestelijke dijk en de uitgebreide vooroevers vanaf het nieuwe gemaal tot aan de Nije Mûntsegrope bestemd worden als 'NNN-overige natuur' met als wezenlijke functie: verbinding. Er komt hier dus ook geen fiets-/wandelpad en geen uitkijkplaats. De agrarische gronden ten zuiden van De Geasten worden fûgeltsjelân met bijbehorend beheer. Het hele zuidelijke gebied wordt dus niet-publiek toegankelijk en zo ontstaat er een robuust natuurgebied.'

3.2.2 Onze reactie

Met betrekking tot het voorstel van de indiener van de zienswijze om het gebied ten zuiden van de Geasten te bestemmen voor natuur reageren wij als volgt:

- Gezien ons voorgaande betoog in par. 3.1 waarin wij onderbouwen dat met het ontwerpbestemmingsplan wordt voldaan aan de eisen die de provincie stelt aan het verlies van een stuk van het areaal 'NNN-overige natuur', is het in het kader van deze bestemmingsplanprocedure niet nodig om extra 'NNN-overige natuur' met als functie 'verbinding' te realiseren.
- Zoals bekend is het wel de bedoeling om de gronden - die in handen zijn van de provincie - ten zuiden van de Geasten te verkopen ten behoeve van het gebruik als agrarisch cultuurgrond als ten behoeve van natuur.
- Het beoogde uitkijkpunt en pad ernaartoe blijven onderdeel van dit bestemmingsplan. De wijze waarop dit punt en het pad zullen worden ingericht, is nog voorwerp van gesprek dat met de omgeving zal worden gevoerd. Daarbij zal het advies, zoals opgenomen in de notitie van BHA worden betrokken.

3.3 Parkeerplaats

3.3.1 Inhoud zienswijze

'Het maken van een trailerhelling leidt gegarandeerd tot grote logistieke problemen. Met de voorgenomen acht parkeerplaatsen kunnen er dus maximaal vier auto's met trailers geparkeerd worden. De andere watersporters zullen dus hun materiaal in de bermnen parkeren (zie Earnewâld). Dit smalle

² De eilanden worden niet bestemd voor natuur omdat enkele specifiek worden ingericht met ligplaatsen voor de watersport. Maar niet alle eilanden worden mede voor de watersporters ingericht. Op de technische tekening is met nummers 2 en 3 aangegeven welke eilanden een meer natuurlijk karakter krijgen, omdat zij níét worden ingericht met aanlegplaatsen.

weggetje moet dan dus gedeeld worden met de fietsers, wandelaars, agrarisch materieel en dan ook nog auto's met boottrailers. Logistiek is dit vragen om ongelukken en dit zou je helemaal niet moeten willen. D.w.z.: de trailerhelling moet hier niet komen.

3.3.2 Onze reactie

Het parkeerterrein wordt zo vorm gegeven dat de auto's op parkeerplekken staan, en de trailers in het omringende gras. De ervaring met andere trailerhellingen in onze gemeente is dat deze extensief worden gebruikt, enkele piekmomenten daargelaten. De ruimte bij het parkeerterrein is groot genoeg om er een terreintje van 20 parkeerplaatsen te maken maar we verwachten dat dit niet nodig zal zijn. Mocht dat anders uitpakken dan kunnen daar maatregelen op worden genomen.

4 AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

Op pagina 34 van de toelichting zijn enige tekstuele omissies aangetroffen. Deze passage wordt aangepast (van 'was' tot 'wordt'):

uitgewerkt. Inmiddels zijn de plannen verder uitgewerkt en blijkt dat er in totaal een strook van 7.085 m² NNN-Natuur verdwijnt als gevolg van de aanleg van een fietspad (buiten dit bestemmingsplan). Het fietspad wordt gerealiseerd op de daar aanwezige kade die tevens als NNN-gebied is aangewezen. Doordat het meer wordt gerealiseerd verdwijnt bovendien een strook van in totaal 8896 m² NNN-natuur. Als gevolg van het verdwijnen van dit NNN-gebied langs de Wide Mûntsegroppe en Nije Mûntsegroppe is voor compensatie binnen het plangebied gekozen. Het gebied wordt gecompenseerd ten westen van het meer langs de aan te leggen oever ter plaatse van de bestemming Natuur. De oppervlakte van het compensatiegebied is met 18.255 m² ca 20% groter dan de oppervlakte NNN-Natuur die verloren gaat als gevolg van de aanleg van het fietspad en het meer.

NNN-Beheergebied: Op grond van het provinciebeleid moet het verlies aan NNN-beheergebied worden afgewogen tegen de nieuwe functie. Bij uitvoering van het plan wordt een agrarisch gebied dat is aangewezen als een NNN-beheergebied, omgevormd tot een meer dat kan worden aangewezen als NNN-water(dit klopt niet. Het hele meer wordt niet NNN water!). Een NNN-beheergebied bestaat gewoonlijk niet uit gronden die zijn bestemd als natuur, maar uit agrarische gronden die bemest, gemaaid en begraasd worden. Op dit moment is binnen het plangebied van afgerond 45 ha bestemd als agrarisch gebied en aangewezen als beheergebied. Voor slechts een deel van het beheergebied is ook daadwerkelijk een contract met provincie Fryslân afgesloten geweest tot 2008 om de beheerdoelstelling uit te voeren. Daarna is dit beheercontract beëindigd. De provincie is toen eigenaar van deze gronden geworden, waarna de vorige eigenaar als pachter het gebied heeft gebruikt. De beheermaatregelen zijn toen in het kader van de pacht voortgezet. De gemeente heeft de gronden sinds 2019/2020 in beheer zonder beheercontract maar met uitgesteld maai-beheer.

Passage uit pagina 34 van de toelichting inclusief omissies ('was')

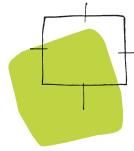
uitgewerkt. Doordat het meer wordt gerealiseerd verdwijnt een strook van in totaal 8896 m² NNN-natuur. Als gevolg van het verdwijnen van dit NNN-gebied langs de Wide Mûntsegroppe en Nije Mûntsegroppe is voor compensatie binnen het plangebied gekozen. Het gebied wordt gecompenseerd ten westen van het meer langs de aan te leggen oever ter plaatse van de bestemming Natuur. De oppervlakte van het compensatiegebied is met 18.255 m² groter dan de oppervlakte NNN-Natuur die verloren gaat als gevolg van de aanleg van het meer.

NNN-Beheergebiet: Op grond van het provinciebeleid moet het verlies aan NNN-beheergebiet worden afgewogen tegen de nieuwe functie. Een NNN-beheergebiet bestaat gewoonlijk niet uit gronden die zijn bestemd als natuur, maar uit agrarische gronden die bemest, gemaaid en begraasd worden. Op dit moment is binnen het plangebied van afgerond 45 ha bestemd als agrarisch gebied en aangewezen als beheergebiet. Voor slechts een deel van het beheergebiet is ook daadwerkelijk een contract met provincie Fryslân afgesloten geweest tot 2008 om de beheerdoelstelling uit te voeren. Daarna is dit beheercontract beëindigd. De provincie is toen eigenaar van deze gronden geworden, waarna de vorige eigenaar als pachter het gebied heeft gebruikt. De beheermaatregelen zijn toen in het kader van de pacht voortgezet. De gemeente heeft de gronden sinds 2019/2020 in beheer zonder beheercontract maar met uitgesteld maaibeheer.

Passage uit pagina 34 van de toelichting inclusief omissies ('wordt')

Bijlage:

-NNN zuidzijde Nije Aldegeaster Sânnig Ecologische beoordeling



BügelHajema

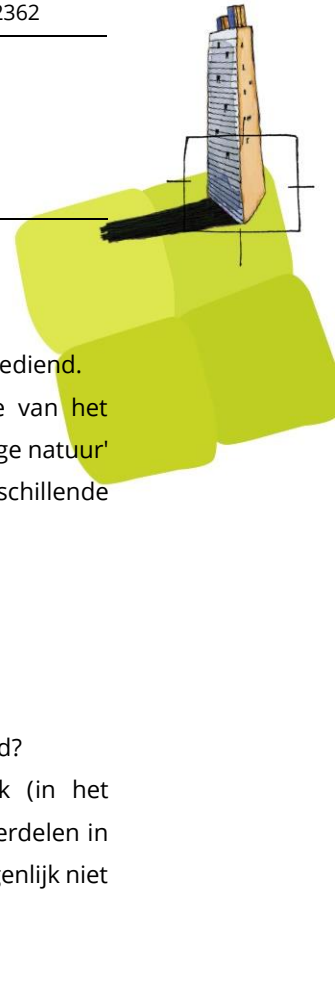
Ruimte voor de leefomgeving

NNN zuidzijde Nije Aldegeaster Sâning Ecologische beoordeling

Projectnummer: P002362

Onderwerp: NNN zuidzijde Nije Aldegeaster Sâning
Ecologische beoordeling

Datum: 9 oktober 2023



Inleiding

Op het ontwerpbestemmingsplan "Oudega – Nije Aldegeaster Sâning" is een zienswijze ingediend. Deze zienswijze gaat over de verbindingswaarde van de natuurstrook aan de zuidzijde van het plangebied. De indiener van de zienswijze stelt dat het weggraven van de strook 'NNN-overige natuur' met de realisatie van het nieuwe meer zou leiden tot functieverlies als verbinding tussen verschillende natuurgebieden.

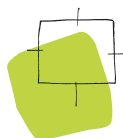
Om hierop antwoord te geven zal deze memo de volgende vragen beantwoorden;

- Wat houdt het NNN in?
- Wat is de huidige situatie en functie van de NNN-strook ten zuiden van het plangebied?
- Is er na de realisatie van het meer en de aanleg van de compensatiestrook (in het ontwerpbestemmingsplan bestemd voor natuur) en de aanvullende natuurlijke onderdelen in het ontwerp sprake van een belangrijk negatief effect, waardoor de huidige functie eigenlijk niet meer of niet goed meer kan worden uitgeoefend?

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden in Nederland. Het belangrijkste deel van het NNN-gebied is bestaand; kleinere gebieden zijn weliswaar aangewezen, maar nog niet verworven. In het geval van de NNN-strook bij het nieuwe meer is het bestaand natuurgebied.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland en hierbij ook het bevoegd gezag. Waar de Wet natuurbescherming de specifieke planten- en diersoorten, houtopstanden en Natura 2000-gebieden in geheel Nederland beschermt, beschermt het Natuurnetwerk specifiek natuurwaarden van natuurgebieden buiten de omgrenzingen van Natura 2000-gebieden.



Wat is de huidige situatie?

Aan de zuidzijde van het plangebied is de boezemkade van Wetterskip Fryslân aangewezen als 'NNN-overige natuur', zoals ook blijkt uit het natuuronderzoek 'Uitgebreide Natuurtoets Oudega - waterontwikkeling De Gealanden' (dat als bijlage 7 bij de toelichting bij het bestemmingsplan is gevoegd en dat tevens als basis is gebruikt voor het natuuronderzoek in het kader van het MER-rapport).

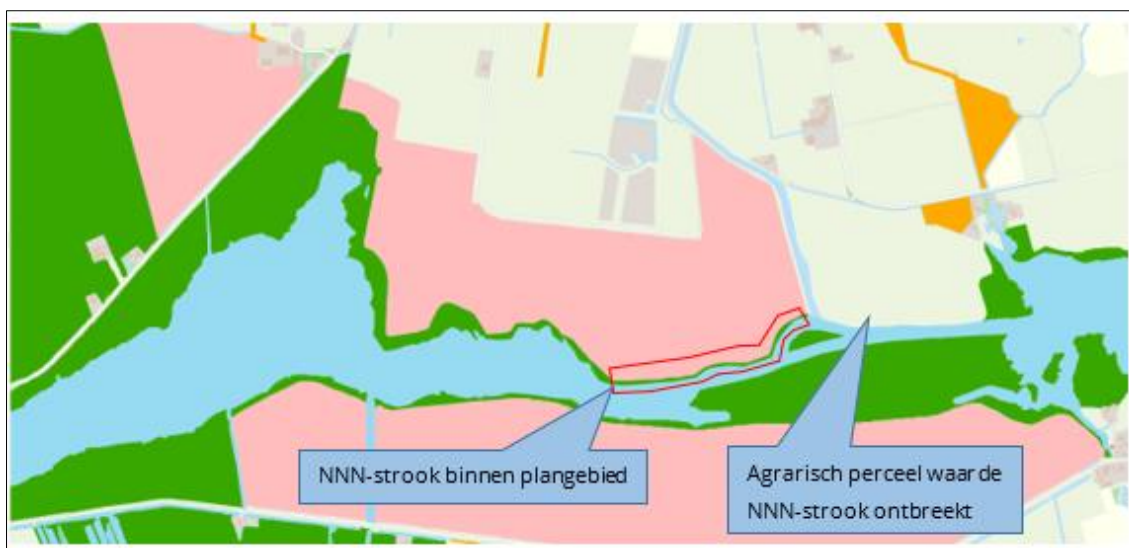
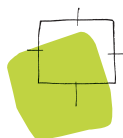
Deze NNN-strook flankiert aan de noordzijde het water van de Wide Ie, de Wide en de Nije Mûntsegroppe en het verderop naar het oosten liggende Smeliester Sân. De wezenlijke kenmerken en waarden van dit NNN-gebied zijn niet nader beschreven. In feite volgt het water samen met de oever een brede natuurzone.

In de huidige situatie is er sprake van een brede ruigtestrook: riet in de boezem, een kade met ruigtesoorten (diverse soorten grassen, pitrus, harig wilgenroosje) met soms ook opslag van zwarte els. Opvallend is dat dit deel op de beheertypekaart van de provincie is aangewezen als beheertype Kruiden-en faunarijk grasland (N12.02). Dit is een beheertype gericht op soorten van bloemrijke graslandvegetaties, met bijbehorend beheer en dus geen beheertype van ruigtevegetatie. Kennelijk wordt de strook nu niet beheerd in overeenstemming met het aangewezen beheertype.

Beoordeling bestaande situatie

De rietoever in de huidige situatie heeft met name natuurwaarde als rustplaats en nestgelegenheid voor kleinere zangvogels, zoals de kleine karekiet. De aanwezigheid van beschermde soorten van rietoevers, zoals grote modderkruiper, noordse woelmuis en waterspitsmuis is tijdens het natuuronderzoek uitgesloten. De otter is wel een van de beschermde soorten die langs oevers navigeert. Er zijn echter geen rustplekken of verblijfplaatsen aanwezig langs de oever die geschikt zijn voor langdurig verblijf. De kade wordt door het waterschap onderhouden en daarbij ook regelmatig gemaaid/gehekeld. Daarnaast wordt de structuur van de noordelijke oever ten oosten van het Alddjip (de opvaart naar Oudega) onderbroken door een intensief agrarisch gebruikt perceel.

Op het kaartje in figuur 1 is dit goed te zien. De ecologische structuur moet dan ook in samenhang met het water en de zuidelijke natuurgebieden gezien worden. In de huidige situatie is de oever daardoor geen essentiële doorgaande structuur, ook aangezien aan de overzijde van de Nije Mûntsegroppe veel geschikter leefgebied aanwezig is.



Figuur 1. Status natuur (groen is NNN)

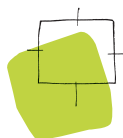
Nieuwe situatie

De nieuwe situatie is weergegeven in figuur 2 (pag. 5). Met de realisatie van het nieuwe meer zal de voor 'NNN-overige natuur' aangewezen kade verdwijnen, voor zover deze binnen het plangebied ligt. Dit is in strijd met de Verordening Romte (artikel 7.1.1). De Verordening laat in afwijking van in artikel 7.1.1 wel ontwikkelingen toe die leiden tot een aantasting van de natuurwaarden, mits is voldaan aan voorwaarden.

In overleg met de provincie (het bevoegd gezag) is besproken dat het verlies aan NNN (een oever met een lengte van circa 500 meter met een oppervlakte van in totaal circa 9.000 m²) mag worden verwijderd mits er wordt voldaan aan de voorwaarden die in de Verordening zijn opgenomen. In dat verband wordt de strook gecompenseerd door de realisatie van nieuwe natuur. De provincie heeft ingestemd met de plaats van de compensatie langs de westrand van het meer (zie figuur 2, gemarkeerd met '1'). De oppervlakte van deze nieuwe natuur is ruim tweemaal groter dan de oppervlakte NNN-overige natuur die als gevolg van het weggraven van de boezemkade verloren gaat. Op grond van provinciale regels is deze overcompensatie niet noodzakelijk.

De strook nieuwe natuur zal uit een plas-dras-zone bestaan die rietgroei mogelijk maakt en die zo ondiep zal worden dat de strook niet met boten kan worden doorvaren. Op de planverbeelding is deze strook bestemd voor natuur (in overeenstemming met de provinciale regels).

Daarnaast worden er in de noordoostelijke en zuidoostelijke hoek van het nieuwe meer eilanden aangelegd met als primaire functie natuur (nummer 2 en 3). Deze worden alleen niet als zodanig bestemd. Beide eilanden zullen worden beschermd door stortsteen tegen oeverafslag waardoor aanleggen voor de watersport niet aantrekkelijk, zo niet onmogelijk wordt. Eiland nummer 2 wordt

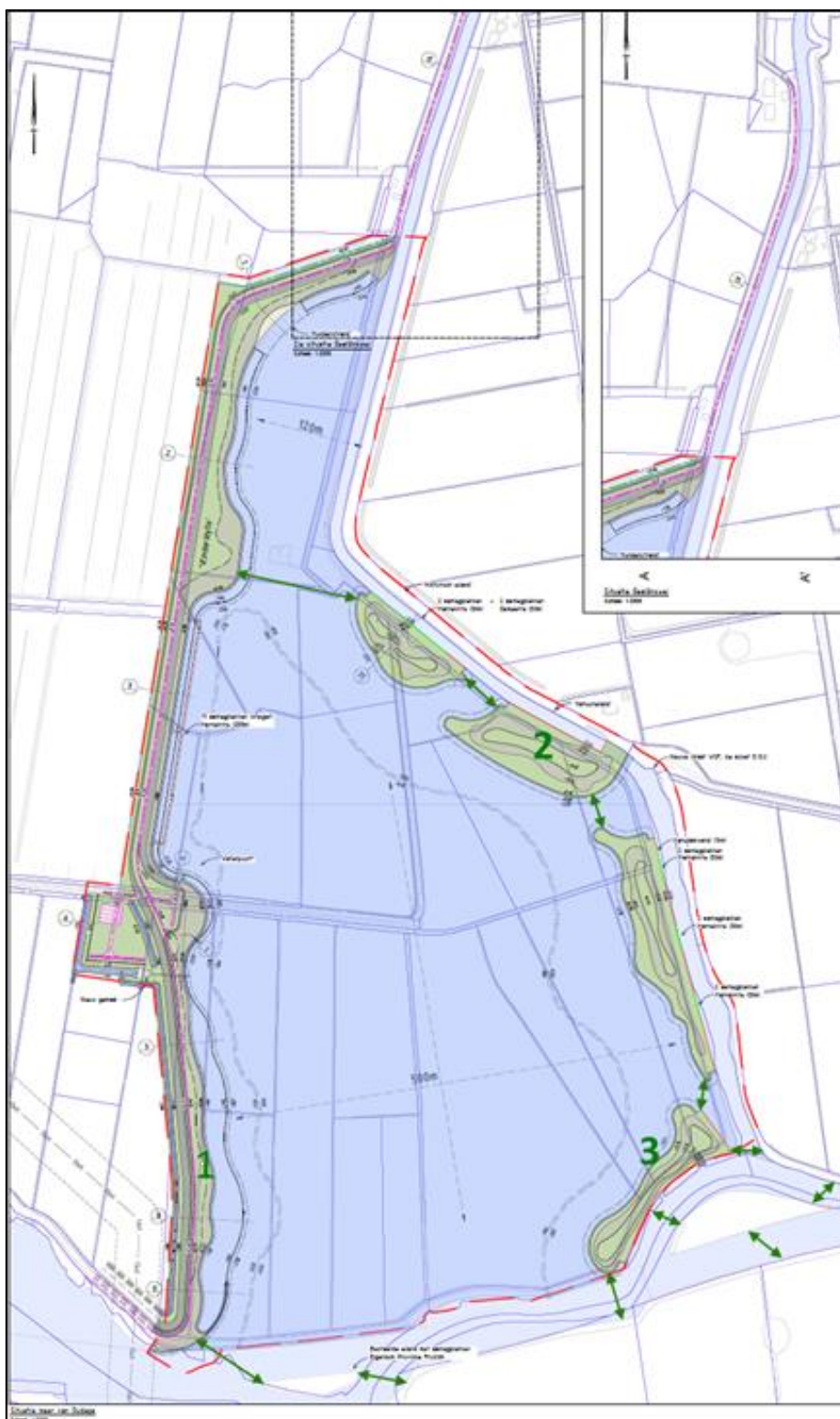
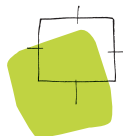


eigenlijk een schiereiland. Dit schiereiland wordt vanaf particulier terrein toegankelijk voor beheer. Met de betrokken particuliere eigenaar en vogelwacht van Oudega is afgesproken dat de vogelwacht het beheer voor zijn rekening zal nemen. Over eiland nummer 3 zijn nog geen beheerafspraken gemaakt. Verder worden in het nieuwe meer nog andere eilanden gemaakt. Die zijn primair bedoeld voor aanlegplaatsen voor de watersport, maar zullen vooral buiten het toeristisch seizoen en in de avondperiode tijdens dat seizoen wel een zekere bijdrage leveren aan de natuurkwaliteit van het nieuwe meer.

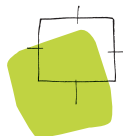
Beoordeling nieuwe situatie

Door het realiseren van de plas-draszone is er in ieder geval geen sprake van een nettoverlies van kwaliteit. Deze wordt zelfs verbeterd, doordat de plas-dras-zone én de aan te leggen eilandjes (met name die gericht zijn op natuur) meer ruimte bieden aan soorten die nu ook verwacht worden langs de huidige rietoever, zoals foerageer- en rustmogelijkheden voor otter en nestgelegenheid voor vogels van rietland (kleine karekiet bijvoorbeeld). Ook zullen er in de nieuwe situatie, door het aanleggen van ondiepten, meer paaigelegenheid voor vissen ontstaan en ook potentieel habitat voor noordse woelmuis en waterspitsmuis.

De samenhang tussen de verschillende NNN-gebieden ter weerszijden van de Nije Mûntsegrope wordt door het verwijderen van de kade niet direct aangetast. Er is hier eerder sprake van een verbetering van de samenhang, aangezien er door de aanleg van de plas-draszone en het zuidoostelijke eiland (aangeduid met 3 in figuur 2) er meer oever/moerashabitat gerealiseerd wordt ook weer wat aansluit op de al aanwezige eilandjes en habitats, zoals die aan de overzijde van de Nije Mûntsegrope (zoals ook zichtbaar in figuur 1). De afstanden tussen de eilandjes zijn voor een soort als otter en diverse rietvogels goed te overbruggen. De eilandjes zijn als het ware extra ecologische stapstenen. Via deze stapstenen blijft er ook structuur van natuur bestaan tussen de Wide le, de Wide en de Nije Mûntsegrope en het verderop naar het oosten liggende Smeliester Sâh (zie de groene pijlen in figuur 2).



Figuur 2. Nieuwe situatie en verbindingen (groene pijlen)



VERSTORING DOOR FIETSPAD

In de nieuwe situatie is er vanaf de parkeerplaats halverweg het meer aan de Geasten een fietspad bedacht, dat 200-300 meter doorloopt naar het zuiden. Uit de natuurtoets die in 2021 is uitgevoerd blijkt dat negatieve effecten op vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten door de werkzaamheden uitgesloten kunnen worden. Wel is opgenomen dat met name het zuidelijk deel van het plangebied van belang is voor verscheidene soorten weidevogels zoals kievit, grutto, tureluur en wulp (Heijden, 2018). Een fietspad heeft in weidevogelparels of weidevogelkansgebieden een verstoringsafstand van 50 meter (Verordening Romte). Het plangebied is echter niet aangewezen als beschermd weidevogelkansgebied of weidevogelparel in de Verordening. De aanleg van een fietspad is hierdoor niet in strijd met de Wnb en het natuurbeleid van de provincie.

Om het gebied aantrekkelijker te maken te maken voor weidevogels kan er wel voor gekozen worden om het fietspad te herzien en hier alleen smal wandelpad/laarzenpad uit te maaien. Hierdoor is het wel mogelijk om de zuidpunt te bereiken, maar wordt intensief bezoek door grote groepen wandelaars en fietsers ontmoedigd. Hierdoor blijft het gebied rustiger. Op het eind, waar het fietspad stuit op het water van de Wide Mûntsegrope kan dan een eenvoudig vogelkijkscherm worden neergezet. Hierdoor is het mogelijk om de punt onopvallend te benaderen, waardoor vogels op het water en aan de overzijde ook niet opgeschrikt worden. Het plaatsen van een dichte vogelkijkhut of hoog uitzichtpunt is ongewenst. Hierdoor wordt meer aanloop van bezoekers verwacht.

Conclusie

- Het plan voldoet aan de gestelde voorwaarden vanuit de Verordening.
- Functieverlies als verbinding tussen verschillende natuurgebieden is niet aan de orde.
- Om rust voor weide- en watervogels te creëren kan wel overwogen worden van het fietspad tot de punt een extensief beheerd wandelpad te maken.